

METODOLOŠKO POJASNILO

Aladar Belec

ŽIVINOREJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Živinoreja, začasni podatki, Slovenija, letno (Prva objava)
- Živinoreja, podrobni podatki, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Q

Maj 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	6
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	8
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov je prikaz prireje živalskih proizvodov: mesa, mleka, kokošjih jajc.

Med ključne statistike sodijo podatki o masi prirejenega govejega, prašičjega, perutninskega, ovčjega in kozjega mesa, prireji kravjega, ovčjega in kozjega mleka in kokošjih jajc.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- [Uredba \(ES\) št. 1165/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o statistiki živinoreje in mesa \(CELEX 32008R1165\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je kmetijska prireja na kmetijskih gospodarstvih (družinske kmetije in kmetijska podjetja), ki redijo živino.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota opazovanja so kmetijska gospodarstva, ki redijo živino.

Pri statistiki Obračun živalske prireje (KME-ŽIV/L) poskušamo čim boljše oceniti prirejo mesa, kokošjih jajc in kravjega, ovčjega ter kozjega mleka v Sloveniji glede na zahteve evropske statistične zakonodaje. V ta namen uporabimo vse razpoložljive vire podatkov (statistične in administrativne vire), ki jih kombiniramo z nekaterimi strokovnimi ocenami.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatke o številu živali na družinskih kmetijah zbiramo v rednem letnem vzorčnem statističnem raziskovanju Živinoreja in posejane površine v jesenski setvi (KME-DEC) v decembru s telefonsko anketo, in sicer vsako leto na dan 1. december.

Pri statističnih raziskovanjih izbor enot temelji na zajemu enot, ki zagotovijo podatke:

- o bilanci števila prašičev na kmetijskih gospodarstvih
- o bilanci kokošjih jajc na kmetijskih gospodarstvih

Podatek o številu znesenih jajc pridobimo od vseh intenzivnih rejcev (to so tisti, ki redijo več kot 350 kokoši nesnic) in od vseh ekstenzivnih rejcev (to so tisti, ki redijo manj kot 350 in manj kokoši nesnic), ki so izbrani v vzorec.

- o prireji mleka na kmetijskih gospodarstvih

Podatek o številu mlečnih živali nam služi za oceno prireje mleka pri drobnici, podatke o manjkajočih kategorijah o kravjem mleku (v Sistemu mlečnih kvot) ocenimo s pomočjo podvzorca.

- o količini prirejenega mleka

Podatke o količini odkupljenega mleka pridobimo tudi iz statističnega raziskovanja KME-ODK (odkup kmetijskih pridelkov).

- o zakolu živine v klavnicah (statistično raziskovanje KME-ZAKOL)

Na podlagi statističnih podatkov ocenimo tudi zakol živine izven klavnic.

- zunanje trgovine (izvoz-uvoz živali na letni ravni).

Dodatne informacije so na voljo v metodoloških pojasnilih Število živine in Zakol živine.

Podatke o številu goveda pridobivamo od leta 2007 iz Centralnega registra govedi (CRG), katerega skrbnik je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. CRG zagotavlja podatke o spolu in starosti živali, ne zagotavlja pa podatkov o namenu reje.

Register ne vsebuje podatkov o namenu reje govedi (živali za zakol ali nadaljno rejo; krave molznice ali dojilje). V okviru raziskovanja KME-DEC s podvzorcem (cca. 1.500 enot), pridobimo podatke o številu, spolu, starosti in namenu reje. S pomočjo teh podatkov dobimo deleže o namenu reje, s katerimi ocenimo namen reje govedi iz podatkov CRG.

Subvencijske podatke uporabljamo zgolj za kontrolo zbranih podatkov v KME-DEC (velikostni red, obstoj kmetijskega gospodarstva, obseg prireje, ...). Subvencijski podatki se zbirajo na datum 01.02. (KME-DEC na datum 01.12.), zaradi razlike v referenčnem datumu zbiranja podatkov.

Podatkov o številu živali **ne zbiramo glede na lastništvo**, ampak glede na to, kdo gospodari z živalmi.

Zbiramo tiste podatke o živalih, ki so razvidni iz objavljenih podatkov, pojasnilo velja le za postavko "druga perutnina"; v to skupino spadajo pegatke, prepelice, jerebice, fazani, če so uhlevljeni na kmetijskem gospodarstvu.

Iz administrativnih zbirk podatkov pa pridobimo podatke o:

- govedu in zakolu govedi (Centralni register govedi (CRG, katerega skrbnik je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano))
- administrativni vir: mesečna poročila o zakolu živali v registriranih klavnicah v Sloveniji, ki jih vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)
- kravjem mleku (Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov, ki ga izvaja ARSKTRP)
- dodatnih virov podatkov, ki se uporabljajo pri ocenah števila in prireje živali: subvencijski podatki (ARSKTRP)

Iz drugih zbirk podatkov pridobimo podatke:

- Biotehniške fakultete v Ljubljani (Oddelek za zootehniko), ki posreduje podatke o mlečnih živalih drobnice (število, mlečnost),
- Čebelarske zveze Slovenije (pridelava medu),
- administrativni vir: mesečna poročila o zakolu živali v registriranih klavnicah v Sloveniji, ki jih vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in dodatnih virov podatkov, ki se uporabljajo pri ocenah števila in prireje živali: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), Gospodarsko interesno združenje – mlekarstvo (GIZ).

6 DEFINICIJE

Govedo so domače živali vrste *Bos taurus*, *Bubalus bubalus* in *Beefalo*.

Krave molznice so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za človeško prehrano ali za predelavo v mlečne izdelke. Sem spadajo tudi **suhe krave molznice**.

Druge krave so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za vzrejo telet ne glede na to, ali teleta mleko posesajo ali dobijo za krmo že namolzeno mleko. Sem spadajo tudi **suhe krave rejnice**, **dojlje** in **delovne krave**.

Prašiči so domače živali vrste *Sus*.

Perutnina je skupina domačih živali, v katero spadajo: **kokoši** (vrste *Gallus*), **purani** (vrste *Meleagris*), **race** (vrste *Anas*), **gosi** (vrste *Anser*), **pegatke** (vrste *Numida*) in **druga perutnina**. V postavko »druga perutnina« spadajo **prepelice** (vrste *Coturnix*), **jerebice** (vrste *Perdix*), **fazani** (vrste *Phasianus*).

Drobnica so skupina domačih živali, v katero spadajo ovce (vrste *Ovis*) in koze (vrste *Capra*).

Čebele so živali vrste *Apis mellifera*.

Namolzeno mleko je tisto mleko, ki se, ne glede na to, ali je bilo namolzeno ročno ali strojno, porabi za človeško prehrano ali prehrano živali (mleka, ki ga mladiči posesajo neposredno, ne spremljamo).

Klavnost (randman) je v odstotkih od mase živali pred zakolom izražena masa toplih polovic.

Meso je masa primarno obdelanih trupov živali. Kategorije goveda so skladne s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o izvajanju uredb Sveta (EGS) in uredb Komisije (EGS) o razvrščanju trupov goveda (Uradni list RS, št. 16/08), kategorije prašičev pa s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o razvrščanju prašičjih trupov (Uradni list RS, št. 50/06).

V klavnicah pridobljeno meso je meso vseh v klavnicah zaklanih živali, **zunaj klavnic pridobljeno meso** pa je ocenjena količina mesa, pridobljenega na kmetijskih gospodarstvih.

Vse pridobljeno meso je meso vseh v Sloveniji zaklanih živali, zrejenih v Sloveniji, in v Slovenijo uvoženih živali (vse pridobljeno meso = meso iz zakola v klavnicah + meso iz zakola na družinskih kmetijah).

Domača prireja mesa je meso živali, zrejenih na območju Slovenije (domača prireja mesa = vse pridobljeno meso - v meso preračunana masa živih uvoženih živali + v meso preračunana masa živih izvoženih živali).

Prirast v živi masi je izračunan iz žive mase zaklanih živali, razlike v masi izvoženih in uvoženih živali in razlike v masi živali na začetku in koncu leta (prirast v živi masi = domača prireja mesa, izražena v živi masi + razlika v zalogah, izražena v živi masi).

Izračun števila konzumnih jajc

Oceno števila kokoši nesnic za prirejo konzumnih jajc smo izračunali na podlagi podatka o številčnem stanju kokoši na dan (referenčni datum: 1. december), število pridobljenih konzumnih jajc pa se nanaša na obdobje od 1. decembra preteklega leta do 30. novembra referenčnega leta. Pri izračunu smo upoštevali priporočeno metodologijo Eurostata. Zato je pri nadaljnji uporabi teh podatkov potrebna previdnost.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki so objavljeni po standardni klasifikaciji teritorialnih enot NUTS in SKTE na ravni NUTS 1.

NUTS je kratica za klasifikacijo statističnih teritorialnih enot v Evropski uniji, imenovano Nomenclature of Territorial Units for Statistics. SKTE je kratica za Standardno klasifikacijo teritorialnih enot.

Dodatna pojasnila o klasifikaciji so na voljo na <https://www.stat.si/statweb/Methods/Classifications>.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

Za objavo teh podatkov uporabljamo agregirane podatke iz različnih virov (statistična raziskovanja SURS in administrativni viri).

7.3 INDEKSI

Več o indeksnih številih lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Indeksna števila](#).

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo](#) - Živinoreja, mleko in mlečni izdelki - Živinoreja: [Prireja mesa in drugih živalskih proizvodov](#).

Objavljajo se absolutni podatki. Podatki so objavljeni po standardni klasifikaciji NUTS na ravni NUTS 1.

- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni izdelki): »Živinoreja, Slovenija«.
- Elektronska objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni izdelki): »Živinoreja, podrobni podatki, Slovenija«.

- [Statøpis](#)
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije
- FAO (Organizacija za prehrano in kmetijstvo)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasni podatki o živinoreji za prejšnje leto se objavljajo v maju, končni podatki za prejšnje leto pa do konca avgusta tekočega leta.

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo začasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljše podlaga h kakovosti odločanja.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Statistično raziskovanje o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi (KME-DEC)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, podpodročje: Živinoreja, mleko in mlečni izdelki